

Schoolvoorbeeld OBS De Zwaan (Zwanenburg)

Taal verbinden aan thema's geeft plezier

Daltonschool De Zwaan in Zwanenburg werkt met Blink Wereld en Blink Lezen. Merel van der Raad, leerkracht in groep 7, ziet veel kansen om taal hieraan te verbinden. Omdat de taalmethode die de school gebruikte niet aansloot, is ze zelf taal aan de thema's gaan koppelen. Dit schooljaar ontwikkelt ze een thematische leerlijn voor groep 5 tot en met 8.

De klas van juf Merel straalt huiselijkheid uit. Overal staan planten en een van de muren hangt vol foto's van leerlingen die verkleed zijn als historische figuren, onder wie Vincent van Gogh en Napoleon Bonaparte. Als je de leerlingen ernaar vraagt, vertellen ze enthousiast over hun eigen plant – ze hebben er allemaal een – en hoe je die verzorgt en vermenigvuldigt. Ook strooien ze met wetenswaardigheden

over de historische figuren aan de muur. Vandaag gaan de leerlingen aan de slag met hun eigen reisgids. Ze hebben een budget waarmee ze in groepjes een vakantie voor vier personen samenstellen: van de reis ernaartoe tot de accommodatie en activiteiten. Allemaal lijken ze even leergierig en gemotiveerd. Dat is weleens anders geweest, vertelt Van der Raad. “Toen ik taal nog vanuit een methode aanbod, hoorde ik de leerlingen zuchten en steunen bij begrijpend lezen en woordenschat. Nu ik het in het thema integreer, zie ik dat het de leerlingen plezier geeft.”

Brief aan Van Gogh

Dat leerlingen geen motivatie voor taal konden opbrengen, begrijpt Van der Raad wel. “Je bent met een thema bezig, en dan open je je taalboek en moet je aan de slag

met een woordenlijst die nul raakvlakken met dat thema heeft. Het voelde als loze tijd en ik zag al vrij snel dat ik wel degelijk verbindingen zou kunnen maken.” In haar eigen klas liet ze de taalmethode daarom vorig schooljaar los. Ze bekeek wat de leerdoelen waren en hoe ze die kon verbinden aan het thema waaraan de klas werkte. “In de taalmethode stond bijvoorbeeld dat leerlingen een e-mail naar een fictieve burgemeester moesten sturen. Ik verving dat door een brief aan Vincent van Gogh, omdat dat wél aansloot bij het thema waarmee de leerlingen bezig waren.”

Steeds meer vertrouwen

De integratie van taal in thema's slaat zo goed aan, dat Van der Raad dit schooljaar een dag per week minder voor de klas staat om als taalcoördinator een leerlijn voor groep 5 tot en met 8 te ontwikkelen. Die leerlijn is verweven met de thema's waaraan de leerlingen werken. “Elke periode ga ik aan de slag met een ander taaldomein. Tot de herfstvakantie koppel ik woordenschat aan de thema's, tussen de

herfstvakantie en de kerstvakantie ga ik aan de slag met stellen. Zo bouw ik dat uit, totdat we aan het eind van het schooljaar alle leerdoelen van het taalonderwijs aan de thema's gekoppeld hebben.” Bang om de methode los te laten, is Van der Raad niet. Ze heeft in haar klas al gezien wat het oplevert als je taal betekenisvol maakt. Maar ze beseft dat het tijd en durf vergt van haar collega's, die er nog op moeten leren vertrouwen dat ze de leerdoelen ook op een andere manier kunnen aanbieden. Dat Van der Raad een deel van de organisatie op zich neemt, draagt bij aan het vertrouwen.

Zelf lessen ontwerpen

De grootste uitdaging voor Van der Raad is taalbeschouwing. “Het is de vraag of je zinsontleding aan een thema kunt koppelen, of dat je dat toch los moet behandelen. Vorig schooljaar hebben we de lessen nog uit de methode gehaald, want alle zinsdelen en taalconstructies in een zin verpakken is niet zo makkelijk als het lijkt. Misschien moeten we het omdraaien: leerlingen aanleren wat een gezegde is en

Schoolvoorbeeld OBS De Zwaan (Zwanenburg)

ze vervolgens zinnen laten bedenken die bij het thema passen en die een gezegde in zich hebben.”
Een deel van de instructie zal Van der Raad uit methodes blijven halen, maar ze wil ook zelf lessen ontwerpen. “Voor mijn collega’s zet ik alles goed op papier. Ik ben zelf een lezer, dus als ik een boek lees pik ik daar snel woorden uit die van toegevoegde waarde zijn voor de woordenschat. Voor collega’s die minder met lezen hebben is dat lastiger. Ik zal ze daarin gaan begeleiden.”

Nog meer leren en ontdekken

Het doet Van der Raad goed dat haar leerlingen zichtbaar plezier hebben in lezen en leren, maar haar ambities reiken verder. “Ik wil levenslange lezers creëren. Onderzoek wijst uit dat iemand die leest met veel meer gemak een studie doorloopt. Dat gun ik elk kind, en als leerkracht heb je daar grote invloed op. Ik ben pas tevreden als een leerling groep 8 afrondt met plezier in leren, en met het gevoel dat leren voor hem of haar van betekenis was. Ik wil dat leerlingen hun eigen nieuwsgierigheid achternagaan en dat ze van de basisschool komen met het idee: op de middelbare school wil ik nóg meer leren en ontdekken.”
In haar eigen groep ziet ze dat enthousiasme soms al. “Dan vragen leerlingen of ze in de pauze mogen doorlezen, of hun boek na schooltijd mee naar huis mogen nemen. Die intrinsieke motivatie vind ik een mooi compliment.”

Loïs (11 jaar, groep 7)

“Voor het thema wereldsterren maakten we een beleefmuseum. Ik had het met een klasgenoot over Napoleon. We wilden een podcast maken, we hadden in de klas geleerd hoe dat moet. We vertelden over Waterloo, waarom Napoleon zo beroemd was en wanneer en waar hij doodging. De rest van de klas heeft ernaar geluisterd.”

Floris (10 jaar, groep 7)

“Ik had het over Ramses II, een farao uit Egypte. Ik heb veel geleerd, want ik kende hem nog niet. Tijdens het eten vertelde ik mijn ouders wat ik ontdekt had, zo leerden zij ook wat over hem. Op school doe ik mee aan challenges, zoals thuis je eigen leeshoek maken met zitzakken en kussens.”

Adham (10 jaar, groep 7)

“Ik heb met een klasgenoot het levensverhaal van Hitler opgezocht en daarover een poster gemaakt voor het beleefmuseum. Ook hadden we een koptelefoon met oorlogsgeluiden. En na een les in striptekenen heb ik zelf een stripboek gemaakt. Daar ben ik wel trots op. Ik heb ontdekt dat ik best goed ben in verhalen verzinnen.”